

Шест лични истории, разказани от участници в проектите, подкрепени от Фонд „Социална отговорност на Първа инвестиционна банка“

Ради Михайлов, 17 г.
ДОВДЛРГ „Асен Златаров“, гр. София

Ако искам да поздравя някого за специален празник, аз вече мога да изработя картичка изцяло по моя фантазия, без да трябва да я копирам от друго място. Това е основното, на което се научих за всичките тези месеци, докато участвах в проекта към „Покров Богородичен“. В началото малко се притеснявах, защото си представях, че ще трябва да рисувам, а аз не мисля, че съм много добър в рисуването. После разбрах, че това, което трябва да правя, се състои в копиране на вече готова картичка, след това трябва да очертая отделните части, да ги изрежа и внимателно да ги залепя. При това да е чисто и красиво. Не мисля, че има картичка, с която да съм особено горд, защото смятам, че всяка е хубава сама за себе си. Доволен съм, когато накрая картичката изглежда добре, защото никак не е лесно да се изработи. Много е изнервящо понякога. Идват моменти, когато ти омръзва, защото работиш с много дребни неща, които трябва да нагласиш правилно, да се залепят частите на точното място, без да се вижда лепилото, защото иначе кофата за боклук се пълни.

Интересното е, че открих за себе си как съм способен да направя нещо красиво, нещо, на което много хора да се радват. Аз чувствам, че доставям удоволствие на хората. Има, разбира се, и много напрежение, защото често бързаме да изпълним поръчките си навреме, но пък и досега никога не се е случвало да закъснеем. Вълнувам се, защото за първи път ще изработя картичка за майка ми и за семейството ми, мисля, че ще ги зарадвам.

Правенето на картички ми харесва, но не виждам как мога да го превърна в моя професия, аз просто имам други планове. Когато напусна дома, мисля да започна работа някъде като готвач, защото очаквам да взема диплома за барман, сервитьор и готвач. След това смятам да замина някъде в чужбина, където да работя и да помагам на семейството ми със сметките.

Но мисля, че самият процес на изработването на картичките ме научи да се съсредоточавам в малките детайли, да обръщам повече внимание на изпълнението, дали е красиво. Това е добре, защото мисля, че човек веднъж като се научи да прави идеално това, върху което работи, ще се стреми към перфектна изработка, каквато и професия да избере.

Кремена Цонкова, 14 г.
ДОВДЛРГ „Райна Гатева“, гр. Русе

Когато разбрах, че ще работим с компютри, аз много се зарадвах, защото исках да науча нещо повече. Дотогава не знаех нищо за това как трябва да се работи с компютър, дори не бях използвала интернет, не знаех как да изпратя имейл. Интересното беше, че за кратък срок аз успях да добия представа за програмата Word, което за мен беше нещо съвсем ново. В началото се учихме да търсим буквите по клавиатурата, набирахме текстове, като например преписвахме различни стихотворения, а после ни показваха как да ги запазим и къде.

Спомням си, че имаше някаква програма, където трябваше да се научим как да използваме „мишката“. Също така имаше думи, в които липсват букви и ние трябваше да открием кои са и да ги намерим на клавиатурата. Сега ми е много по-лесно, ако трябва да напиша и да изпратя имейл, дори редовно си пиша с мои приятели, които не живеят в Русе.

Едно занимание ми достави особено удоволствие. Отваряхме един уебсайт, който се казваше ogledala.com. На монитора се появяваха две възможности като „Гримирай ме“ и „Облечи ме“ и всеки си избираше каквото поиска. Тогава можеш да си избереш цвят на косата, да сложиш грим на едно лице и да го променяш колкото си пъти и както поискаш. Беше много забавно, като една гримьорна, където не можеш да сгрешис и всички са доволни.

Но мисля, че най-много ми допадна да снимам с фотоапарат и то каквото на мен ми харесва. Аз снимах предимно мои приятели от дома и после снимките бяха показани на изложба в библиотеката, за да ги видят всички. На всички им беше интересно. Аз обаче не съм мислила дали искам да стана фотограф за в бъдеще. Преди си мислех, че ще съм добра като лекарка, защото, когато някой се пореже, винаги много умело го превързвам или пък успявам да извадя и най-упорития трън от пръста при нужда. Но след като вече научих някои неща за компютрите, мога един ден да си потърся работа, където ще мога да продължа да работя на компютър.

Снежана Шейнова, 16 г.
ДОВДЛРГ „Олга Скобелева“, гр. Пловдив

Аз много обичам природата и когато се появи възможността да се включа в проект „Заедно“ приех с удоволствие. Не спортувам много, но туризмът ме привлича. Точно за това и си мислих за скаутството като начин да съм по-близо до природата, и заедно с това да науча нови и полезни неща.

За мен то винаги е било една голяма мечта, винаги съм искала да отида на скаутски лагер, защото бях чувала много хубави неща. Мисля, че преживяното имаше голямо отражение върху мен и мога да кажа, че отчасти промени живота ми. Измервам хубавите спомени с многото приятелства, които създадох там. Чрез скаутските игри се научих как да се ориентирам и да оцелявам сред природата. Мисля, че това винаги е липсвало в моя живот. А ориентацията може да се разбира в пряк и преносен смисъл, защото, ако мога да намеря пътя си в гората, ще мога да намеря и път в живота. Аз така го разбирам. Всичко беше много забавно, защото беше като игра, в която се преплита полезното с приятното и така по-лесно се учи новото. Сега у мен има повече увереност и смелост, отколкото преди.

Мисля, че една от най-хубавите страни на скаутското джамборе беше, че срещнах хора от различни държави. Имаше гърци, французи, дори един американец, който беше много добросърдечен към нас, общувахме с него, а той ни помагаше в игрите. Също така в лагера имаше деца от цяла България, които се държаха много добре с нас, децата от дома. Сега си пишем постоянно и се срещаме, когато можем.

От игрите разбрах колко е важна взаимопомощта. Почти винаги бяхме разделени на патрули, вземахме заедно решенията, помагахме си един на друг. Аз в началото си мислех, че ще трябва сама да се справям и ме беше страх да не се проваля. Но това не се случи.

Скаутството те учи на кураж, на смелост, да помагаме на хората в трудна ситуация, но най-вече да бъдем себе си и да вървим напред. Аз мога да кажа, че благодарение на този лагер лятото аз превъзмогнах един от най-големите си страхове. Страшно обичам да пея, дори съм ученичка в Средно музикално училище в гр. Пловдив, уча народно пеене там. Но съм притеснителна по природа и по време на лагера ми беше неудобно, беше ме срам да застана пред толкова много хора да пея. Притеснявах се как ще ме приемат, дали ще ме харесат. След като изпах една песен обаче всички много ми ръкопляскаха и като че ли ме предразположиха със своята подкрепа. След това пях всяка вечер с удоволствие.

Споменът за това преживяване ми помага в трудни моменти, носи ми радост и чувствам, че съм преодолела срама и притеснението завинаги. А аз имам нужда от това, най-вече заради училището, в което уча. Там постоянно се изнасят представления и концерти и трябва да сме по-свободни пред публика. Но това важи не само за там, а и тук в дома също. Мисля, че сега, както и тогава, във всяка една друга ситуация, аз мога да се справя, да преодолеем страха и да продължа напред.

Иначе се научих да правя скаутско хлебче и да правя възли. Възлите бяха много трудни. Също така правихме пейки, масички, правихме стреме. На връщане от лагера имах възможност още веднъж да се убедя в принципа на скаутите за взаимопомощ. Пътувахме с влак, който беше претъпкан, беше много горещо и аз,

дали от вълнението и умората, не знам, ама припаднах. Около мен бяха все младежи от лагера, грижиха се за мен и не ме изоставиха в този труден за мен момент. Знам, че те винаги ще ме подкрепят, когато имам нужда, и това ме прави по-малко самотна.

Стоянка Костадинова, 20 г.
ДОВДЛРГ „Българка“, гр. Стара Загора

Когато разбрах за проекта „Аз мога да се справя“, много се зарадвах, защото прецених, че това е възможност да науча нещо ново, да имам една допълнителна квалификация. Реших да се насоча към курсовете по готварство, защото реших, че когато изляза от дома ще имам една професия, на която да мога да разчитам. Все ще мога да си намеря работа в някое заведение като готвач, докато, разбира се, преследвам другите си мечти. Набелязала съм си една цел - на всяка цена да получа добро образование, да направя кариера и един ден да имам собствено жилище. Смятам, че човек винаги трябва да работи с някаква нагласа към бъдещето, да преследва определена цел. Аз бих искала да продължа образованието си в Тракийския университет в град Стара Загора, навярно ще избира специалност, свързана със социални дейности или социална педагогика. Искам да помагам на хората, да им съдействам да разрешават житейските си проблеми, доколкото мога. Може би затова и най-голямата ми мечта, още от трети клас, си остава да стана полицай. Аз самата съм живяла в среда на насилие и навярно това е подхранвало мечтата ми - по някакъв начин да направя света по-справедлив и по-малко лош. Сама обаче едва ли ще се справя. Много силно впечатление ми направи един филм, който ни показаха, докато траеше проекта и който разказваше за трафика на хора. Бях потресена и ми беше много мъчно да видя, че най-често жертвите са млади момичета, които биват измъчвани по най-жесток начин, налаган им е бил психически и физически тормоз. Ако аз съм един „всемогъщ“ полицай, ще направя така, че законодателството да бъде променено, за да има възмездие за престъпниците. Всекиму заслуженото. Със сигурност бих организираща едно масово обучение за родители, защото много от тях не знаят как да се грижат за децата си и после същите тези деца могат да станат жертви на трафика на хора.

Преди курса на обучение имах известни страхове за живота, но тях всеки човек ги има, особено ние, децата от домовете. Аз обаче научих много полезни неща, които ще се наложи да приложа на практика много скоро. Сега вече знам как да напиша автобиография, за да кандидатствам за работа, никой до тогава не ми беше обяснил как се прави това. Много се зарадвах, когато отидохме в местния клон на ПИБ, защото там разпитах как мога да изтегля жилищен кредит. Това мен

много ме интересува, защото се тревожа как ще се справя с проблема за жилище, когато вече не мога да остана в дома. После ходихме и до общината. Там разбрах каква е процедурата да кандидатстваш за общинско жилище и друга полезна информация. Сега смея да твърдя, че съм по-уверена и гледам напред с повече надежда. Знам, че ме чака още много учене и работа, но ще направя всичко възможно да имам успешна кариера и да имам семейство, което да е по-добро от това, от което аз дойдох. Мисля, че животът е такъв, какъвто си го направиш.

Румен Георгиев, 14 г.
ДОВДЛРГ гр. Габрово

Толкова много неща ни показаха за тези шест месеца по време на проекта „Старт в живота“, че не знам откъде да започна. Първо беше работата с компютър. Обяснявахме ни какво е компютър, какво е клавиатура, но за мен това не беше ново. Започнахме да използваме програмата Word, набирахме текст, показвахме ни как и къде можем да го запазим, как да прикрепяме файлове и да ги изпращаме в имейли. Мисля, че това всеки трябва да го знае. След това ни показаха програмата Paint, с която се оказа, че може да се рисува. Рисувахме по дадена задача, например трябваше да „нарисуваме“ ябълка, разделена на две половини, стана ясно, че това не е толкова трудно, но ми беше интересно. Това, което не бях виждал, беше програмата Power Point, с която правихме различни презентации, писахме разни неща, слагаме картинки по дадена тема, запаметявахме всичко в папка. Учихме и Excel, но таблиците не ги помня много добре.

Аз, като разбрах за проекта, сам пожелах да отида, защото исках да науча нещо повече за компютрите. Искам да получа някаква основа, знам, че има още много неща да се учат, но пък ще е добре за мен, когато отида да работя някъде, ще знам какво да правя. Иначе компютрите не са ми страст. Аз искам да се занимавам с нещо, свързано с немски език, защото искам да съм преводач. Занимавам се вече 3-4 години, още като бях малък имаше курсове по немски, аз от там започнах, а и в училище ми се удаде възможност да уча немски, хареса ми. Искам да кандидатствам в Априловата гимназия тук, в Габрово, защото там има паралелки с разширено изучаване на немски език. Но аз и сега мога да водя нормален разговор. Срещал съм чужденци, които разбират какво им говоря и аз също ги разбирам, ако не говорят много бързо. Преди няколко месеца ни водиха в общината и най-важното, което аз разбрах там е, че всички ние трябва да пазим чистота. Дотогава много често драсках със спрей по стените, но вече не го правя, защото искам да живея в красив и чист град.

После ни водиха в местното радио. Аз очаквах да ни покажат нещо, което не знаем и не сме виждали как става. Там видяхме как някой отива на интервю и

после може да си чуе гласа по радиото. Показаха ни и как се наслаждава музика към говора. Беше доста интересно.

Това, което ми се стори доста увлекателно, бяха няколко игри, които играхме с цел решаване на различни проблеми, какво е да си лидер и как се вземат решения. Например имаше една игра за две фирми, които се конкурираха за едно и също нещо. Разделиха ни на две групи и целта беше да направим така, че нито една от двете фирми да не фалира и да се стигне до някакво споразумение между тях. Мисля, че тази игра изпробва управленческите ни умения, стана ясно кой може да е лидер и кой не. Според мен лидерът трябва да може да се доверява на колегите си, да избягва спорове, да не се страхува да поема рискове, защото ако нещата са на везни, той трябва да има последната дума, да вземе решение и то правилното. По време на тази и другите игри разбрах колко е важно човек да бъде отговорен, особено когато други хора му вярват и разчитат на него.

Анета Георгиева, 16 г.
ДОВДЛРГ с. Доганово, община Елин Пелин

От проекта „Занаяти“ аз избрах тъкачеството, защото ми се стори по-интересно, а и си помислих, че е нещо, с което ще мога да се справя. Радвам се, че имах възможността да участвам, защото освен приятна работа, с която да запълня свободното си време, обучението се оказва доста полезно. Аз успях да изтъка шапка и колан, които ще бъдат част от специалната изложба - търг на неща, изработени от децата в дома. Страшно се забавлявахме, имаше много весели моменти. Веднъж едно момче от нашите толкова се увлече, че заши ръкавите и джобовете на една риза. Не беше нарочно, но падна голям смях, след това поправихме всичко и ушихме една много красива риза. Но лично аз много се гордея с моето произведение - изтъках една дълга роба, учителките ми казаха, че била тип византийска. Втъкани са няколко цвята, което я направи по-трудна за изпълнение, но накрая аз бях много доволна като видях колко хубава стана.

Иначе аз искам да стана учителка по английски език. Тук в дома ни учат на английски и на мен ми се струва много вълнуващо човек да може да разговаря на чужд език, да назовава нещата, които познава, с непознати думи. Но също така ме привлича и зъболекарската професия, защото чрез нея ще мога да помагам на хората, да лекувам, да премахвам болката.

На пръв поглед може да изглежда, че тъкачеството няма нищо общо нито с едната, нито с другата ми мечтани професии, но не е така. По време на обучението се научих да бъда по-внимателна. Трябваше добре да подбирям цветовете, с които да работя, трябваше да бъда по-точна в изпълнението, за да не

Първа инвестиционна банка
Корпоративно дарителство

трябва да развалям направеното и после да започвам отначало. Станах по-търпелива и се научих да обръщам повече внимание на дребните неща, които имат най-голямо значение, за да се получи една красива дреха накрая. Тези умения биха били полезни за мен каквато и професия да избира за в бъдеще.